

A huiusmodi etiam gingivarum putredo, cum scabro dentium detrimento tritus, uisus obtusio, sed passioni genus philonij in problematicis non daturus nos iterum pollicemur: Interposito enim tempore digestionis rapiuntur accepta, atque repletis uisus, quos Graeci poros appellant, obtunditur appetitus. Erit praeterea curandum, tempore quo cibamus ea ministrare quae parum nutriant, sed quanta uideant appetentiam obtundant, ut sunt olera quae non relaxent, ne uomitum moueant, sed constringant potius: Sic enim sui quantitate famem sentiunt, atque uirtutem propria digestionem non grauando perficiunt. Bibere autem non prius quam solidus sumitur cibus, hijs qui fame urgentur utilissimum iudicamus: Siquidem potu impleti minus solidos appetunt cibos: phagedenicis uero hoc conuenire negamus: humectatus etenim stomachus in uomitum facile prouocatur, & liquefactus atque supernatans cibus facilius nauisam prouocat aegrotanti. Erit igitur sensim uomitus differendus, atque eius consuetudo mutanda, ut interpositis diebus parum demus aliquando cibum, & appositione cucurbitarum eius adiuuemus descensum, qui solitis suis insertus teneatur. Alia uero uomitum permittamus, ac deinde paucis interpositis diebus prohibeamus, uel iterum adhibeamus, sed in adiutorij uicem, hoc est ex radicibus: Tum etiam ex helleboro, quo regulae curationis adiutoria localia concurrant recorporatiua uirtute medentia, & partes ad fortitudinem naturalem ducant: Quorum usu ex supradictis, atque in alijs passionibus ordinatis accipiendum ducimus.

πόρος
φάγεδαινα

DE IECOROSIS, QUOS GRAECI EPATICO
COS UOCANT, & LIENOSIS, QUOS SPLENICOS DICUNT.
CAPVT IIII.

Iecorosi
ἥπατικοί
Lienosi
σπληνικοί, καὶ
σπληντινοί.

Traque passio à locis patientibus nomen accepit: Siquidem sit in iecore, uel in liene constituta, tumore scilicet effecta siue collectione, uel duritia atque saxitate, quam scirrhusin uocant. Sed de tumoribus libris februm docuimus. De collectionibus uero, siue uomicis specialiter docemus. De duritia uero aut saxitate, quae cedente tumore efficiuntur, nunc prosequemur: Sequuntur enim quaedam communia iecorosis atque lienosis, quaedam specialiter propria, sed communia, grauedo, spirationis difficultas, & magis in itinere ambulationibus cliuosis. Tum piger motus, atque anhelatio, & sitis, & oris siccitas, coloris mutatio, pedum inflatio. Aliquando etiam febricula latens, & hydropisimi suffusio, cum continua cibi corruptione. Propria autem, uel specialia iecorosos haec sequentur, extans durities, siue scirrhus in dextera parte praecordiorum, schematerotundo costis ex aliqua parte subiecta, & propterea ueluti decisa. Ex alia uero parte circumscripta atque rotunditate terminata, color saepissime aëuginosus, siue arquati similis, quem Graeci icteron appellant, urina turbata, uelut sandarachae colore. Et accessionis tempore dolor tendens usque ad dexterum iugulum, atque palam, & difficilis supra latus sinistrum iacendi copia: Siquidem adducantur dexterae partes suo pondere pedentes, & propterea grauedine, atque doloris punctione aegrotantes afficiant. Tum fellosa stercorum egestio. Lienosis uero extans duritia, atque saxea sub sinistra parte praecordiorum inuenitur schemate longo porrecta, & ueluti pectus in

σχιρρῶσις

ἰκτερόσις

A xionibus auferendam crediderunt, ex quibus tumores atque indignationes & cō-
 sensus cum uehementibus febribus necessarīo sequentur: siquidem peritoneos
 membrana, quæ est natura neruosa, ignis ustione uehetur. Fiet etiā secundo im-
 possibile plurimis atque uehementibus adiutorijs uti medicantem, ut sinapismo,
 cucurbitis rapidis, forti raptura motis fricationibus, dropace, & hijs similibus,
 cum cicatrices cæcitate uix, & hebetudine torpentes, tanquā mortuæ uim nullā
 medicaminū accipiunt. Diuiserunt præterea plerique etiam curationis officium,
 ut alia icerosis, alia lienosis conuenire probarunt. Hinc denique quosdam lienis
 cas uocauerunt: Iecori etenim cataplasmata aiunt adhibenda ex abrotano & se-
 samo. Item bibenda medicamina, ut theriacam, quam dioscoridian uocauerūt,
 diapatorion, uel diapyrion. Itē anodyna, quæ nos indoloria dicere poterimus,
 ut ea quæ scribūt diadion, pipereon, & lexyphyreton, & chamæpityn, uel uiridis ^{ἀνὸδωκία}
 pini decoctionē singulatim, uel cum melle. Item urinaria medicamina quæ diu- ^{indoloria.}
 retica uocant, ut est mulsū cum dauci decoctione, uel fœniculi radices, aut pe-
 troselini, aut absinthij, aut mali cydonij cum œnanthe. Utuntur etiam oleris-
 bus, ut lactuæ coctæ uel incoctæ, asparago, radicibus olusatri. Ventrem quo-
 que deducentes antidoto quod hieran uocauerūt. In lienicis uero epithema aiūt
 specialiter conuenire ex cappare & myrobalano & aceto, sale admixto, quod
 oxyalmon uocauerunt, & herba cui nomen asplenos. Dant etiam bibendam a- ^{ὀφθαλμορ-}
 quam. Dicunt specialiter lienem deducere, uel defluxionē purgare, ex quibus ^{ἀσπληνός}
 est ad nutriēdum noxiæ cuticulæ, & aquæ ex lacu, in quo sæpillime candens fer-
 rum fabricatores tingūt: de qua iubent dari cyathos tres, cum aceti cyatho uno.
 B Item polion herbam, aut tormini semen in cotylæ quantitatē, aut capparis radi-
 cem cum squillæ drachma dimidiā, aut chamædryos, uel herpilli acetabulum, ex
 aceto mulso cyathis tribus, uel hipposelini semen cotylas duas, cum uini cyathis
 tribus: aut libanotida herbam, quam nos rosmarinū uocamus, cum fœniculi se-
 minie in cotylæ quantitate ex uino mixto. Item ammoniaci guttæ drachmā unā,
 cum mulso ex aceto confecto cyathis tribus, uel tamarisci ligno. Item cibū uel
 potū sumere iubent ægrotantes in uasculis tamarisci ligno confectis. Quidam
 etiā decidendum, uel auferendum lienem ordinare ausi sunt: quod quidem uo-
 ce dictum, nō officio completum accipimus. Sequentibus autē atque diuersis sese
 implicantibus potionibus, medicaminū uariorū stomachum uexant, uescā cō-
 mouent, atque totū corpus cōmuniter in cachexiam mittunt, nescij quod quædā
 ob acrimoniam propriæ uirtutis, laceratione quadam cōmuni potentia medeatur,
 & nos per quasdam inerrabiles proprietates, & neque alia icerosis, alia uenis esse
 medicamina, recte senserint: omnia etenim omnium corporis partium sunt cōmu-
 nia, quando simili fuerint affectæ passione. Regulantur enim siue diriguntur eo-
 rum uirtutes, non natura patientis loci genere passionis extenta atque indulta pro-
 modo morborū, hoc est peccantiū iudiciū, sed eorū causa, qui rei uel magis histo-
 rias amant. Cætera quoque à quibusdam probata, breui atque concinna oratione
 subiiciam. Diocles igitur libro quo de passionibus atque causis, & curationi- ^{Diocles.}
 bus scripsit, phlebotomat icerosos, & dextero brachio: Tunc uentrem resoluit
 helleboro nigro, atque papaueris succo. Dat etiam cum mulso rosmarinū, quem
 Greci libanotida uocant, & murrā, & pini folia. Adhibenda quoque cataplasma ^{λιβανωτίς}
 ta ex phœnicobalanis cum uino atque lini semine, & sesamo, & pollinibus, quos ^{φοινικοβάλανος}
 omphacomeli appellant. Dat præterea aquam bibendā, in qua sit cantabri præ- ^{ὀμφακόμελι}
 lotum, & prisana ex tritico: Quæ omnia sunt infantia, atque stomachi uexatiua,
 & digestionē difficilia. Lienosis uero, quorū gingiuæ sudauerint sanguinem,
 phlebotomat

C phlebotomat: Et similiter uexat medicaminibus felliducis, quæ cholagoga uocant, atq; urinalibus, quæ diuretica appellant. Item Praxagoras primo libro Curationum icorosis adhibet uomitum, & uentrisflua medicamina, & sudorem mouentia, & urinalia, & phlebotomiam, atq; fricationem. Utitur etiam uino nõ aquato, & ustione cauteriũ, & hijs similibus; Lienicos uero phlebotomat & cataplasmatibus curat, utens digestibilibus cibis, & uino potat redolenti, & aceto, adhibita fricatione atq; unctione, & lauacro. Dat præterea bibendam mulsam aceto admixto, daucio, aut hysso, uel thymo, aut capparidis radice, uel folijs, aut semine, aut ætheriæ herbæ semine, quam eryngion appellant, aut chamaalex, uel chamæpitys, aut absinthij, aut marrubij; adhibens etiam uomitum. Erasistratus autem in icorosis præcidingens superpositas icoris cutes atq; membranã, utitur medicaminibus quæ ipsum iecur late amplectantur: Tunc uentrem deducit audaciter partem patientẽ nudans. Item aliqui Aesclepiadis sectatores gestationes & lauacra, & uaporationes cataplasmarum, atq; malagmatum excluderunt in icorosis, suspicantes tenuissimorum corpusculorum fore consensum, hoc est spiritus, quem leptomerian eorum Princeps appellauit, atq; in egestorum constrictione falsitate causarum adiutoria magna recusantes. Themison uero secundo libro Tardarum passionum plurima in hijs methodico rigore ordinauit, sed proterua atque caduca intentione, etiam ex talo eiusdem partis phlebotomari iubet ægrotantes, atq; alternis uel interpositis duobus diebus sanguinis interea fieri detractionem: Vulnerandam quoq; icoris partem ex superficie medicamine uel cauteribus existimat: & concedit esse quædam propria lienis adiutoria, ob eius firmitatem, hoc est, quæ fuerint uehementia, ut cataplasmata, uel ustiones, eo concedens, ut etiam ipsum quoq; lienem igneo cautere transpungendum probet tribus uel quatuor locis, non aduertens, quia pro magnitudine passionis ac uirium corporis extenduntur, atq; indulgentur adiutoria, & non pro specie patientis partis: Siquidem quædam quæ natura difficilem habuerint sensum, & propterea nõ facile tactum accipiant, morbo tentata sensibilibiora cæteris fiant, ut est plantæ cauum, quod tumore dolidum, atq; omnino sensibile & attentum fiet; Atq; rursus ea quæ natura facile sentiunt, difficilius sensus passionis efficiuntur causa. Quo fiet ut sit iuxta regulam methodicam explosum, ut qui intentione cœnotetarum ducitur, corporis facile ne aut difficile sentiant curent, sicut latius de cœnotetis scribentes docebimus. Thessalus uero secundo Regulari libro omni ex parte immutatam, atq; eandem icorosis & lienosis formã tradidit curationis. Sed quia plurimæ atq; uariæ hijs uisceribus irruunt speciales passionis, ut arquatius, siue aurigo, quam Græci icteron uocant, & cachexia, uel atrophia, atq; hydrops, de hijs nunc ordinare curabimus.

DE AVRIGINE SIVE ARQVATO MORBO, quem uulgo morbum regium uocant, Græci icteron appellant.

C A P : V.

Assio uocabulum sumpsit secundum Græcos ab animalis nomine, quod sit coloris fellei. Fit autem ex antecedenti iugi indigestione, uel medicaminibus uentrisfluis potu datis, atque permanentibus, & minime exclusis. Sequitur in passione constitutis mutatio coloris in fellis qualitatem, quæ primo apparet, ac magis uideatur in albidis partibus oculorum, atque plantarum talis, uel uenis quæ sub lingua sunt. Ventris quoque abstinentia, uel egestio